

KOHTI EKOLOGISESTI KESTÄVÄÄ EEPOSTA

PIENI EKO-OPAS EEPOS-KIRJASTOILLE

SUVI LEVONEN

TEHTY OSANA
OPINNÄYTETYÖTÄ

2021

SISÄLLYS

Hiilijalanjälki pienemmäksi – Huomio oman toiminnan ympäristövaikutuksiin

Kirjastoissa käytössä olevia keinoja hiilijalanjäljen pienentämiseen

Kollega vinkkaa – Eepos-kirjastoissa käytössä olevia ekotekoja

Hiilikädenjälkeä kasvattamaan – Yhteiskäyttöä, ympäristöviestintää, ympäristötietoisuutta

Keinoja kasvattaa hiilikädenjälkeä ja lisätä ympäristötietoisuutta

Vuosikello ympäristötyön suunnitteluun

Checklist – Tarkistus- ja toimenpidelista

Esimerkki: Isoja ja pieniä ideoita Earth Hour -tapahtumaan kirjastossa

Ympäristötyötä ja yhteistyötä? Kysymyksiä yhteisesti pohdittaviksi

”Onko pakko?” – Miksi ekologisuus kuuluu kirjastoon?

Oppaassa mainitut lähteet

Eepos-kimpalla ja Eepos-kirjastoilla on opinnäytetyösopimuksen mukaisesti oikeus käyttää ja muokata tätä dokumenttia vapaasti sisäisessä toiminnassaan.

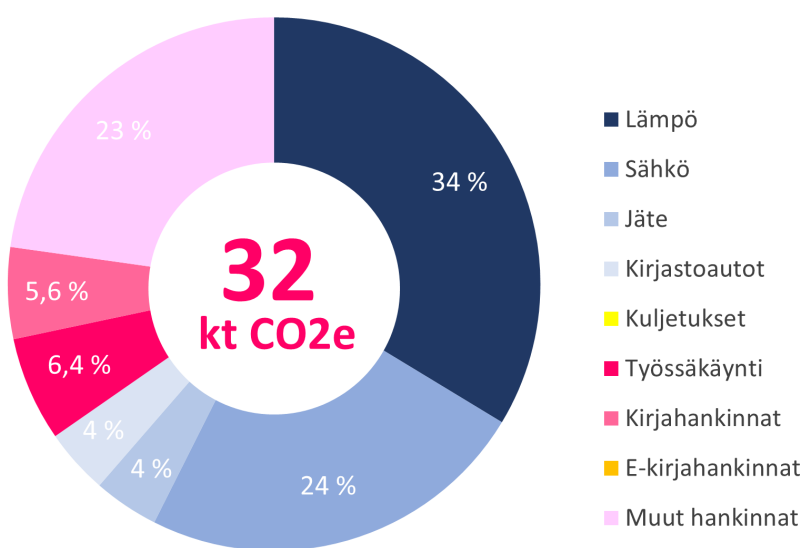
HIILIJALANJÄLKI PIENEMMÄKSI - HUOMIO OMAN TOIMINNAN YMPÄRISTÖVAIKUTUKSIIN

Jotta hiilijalanjälkeä voi alkaa pienentää, on hyvä selvittää, mistä oman kirjaston hiilijalanjälki koostuu. Kuviossa on arvio kaikkien yleisten kirjastojen yhteisestä hiilijalanjäljestä sekä eri toimintojen osuus päästöistä.

Positive Impact (2021) on yhdessä Yleisten kirjaston ympäristötietoisuus 2020-luvulle -hankkeen kanssa laskenut 13 erikokoisen kirjaston hiilijalanjäljen. Mukana olleiden mittaaja-kirjastojen avulla voi arvioida oman kirjaston päästömäärää ja asettaa tavoitteita hiilijalanjäljen pienentämiseksi.

On kuitenkin hyvä muistaa, ettei asiakkaiden kirjastomatkoja ole laskettu kirjaston hiilijalanjälkeen. Hiilijalanjälki kasvaisi arviolta puolella, jos asiointimatkat huomioitaisiin.

Hiilijalanjälkeä pienentämään pyrkivä löytää vinkkejä esimerkiksi Vihreä kirjasto -sivustolta ja *Ekologisen kestävyysden oppaasta kirjastoille* (2012).

Suomen yleisten kirjastojen yhteenlaskettu hiilijalanjälki (Positive Impact 2021).

KIRJASTOISSA KÄYTÖSSÄ OLEVIA KEINOJA HIILIJALANJÄLJEN PIENENTÄMISEEN

- Etätyö ja etäkokoukset
- Vedenkulutusta pienentävät säästösuuttimet
- Led-valot ja liiketunnistimella toimivat katkaisijat
- Työmatkapyöräily ja muut vähäpäästöiset tavat liikkua
- Kuljetusten vähentäminen kelluttamalla
- Muovittamisen vähentäminen tai biomuovi
- Jätteiden huolellinen lajittelu myös asiakastiloissa
- Jättemäärän vähentäminen kestotuotteita suosimalla (astiat, käsipyyhkeet, täyttöpakkaukset)
- Poistokirjojen kierrättäminen
- Kestokassit muovipussien sijaan
- Sähköisten lainauskuittien suosiminen
- Vanhojen kirjastokalusteiden kunnostaminen
- Ympäristökriteerit kaikissa hankinnoissa (esim. kierrätyskuituinen kopiopaperi, energiatehokkaat laitteet, ks. hankintakeino.fi)
- Digisiivous (turhien sähköpostien ja pilvipalveluun tallennettujen isojen tiedostojen karsiminen)

MUOVITTAMATTOMUUDESTA

Liisa Rossi: Resurssiviisautta

*Kuopiosta – kokemukset kirjojen
muovittamattomuudesta*

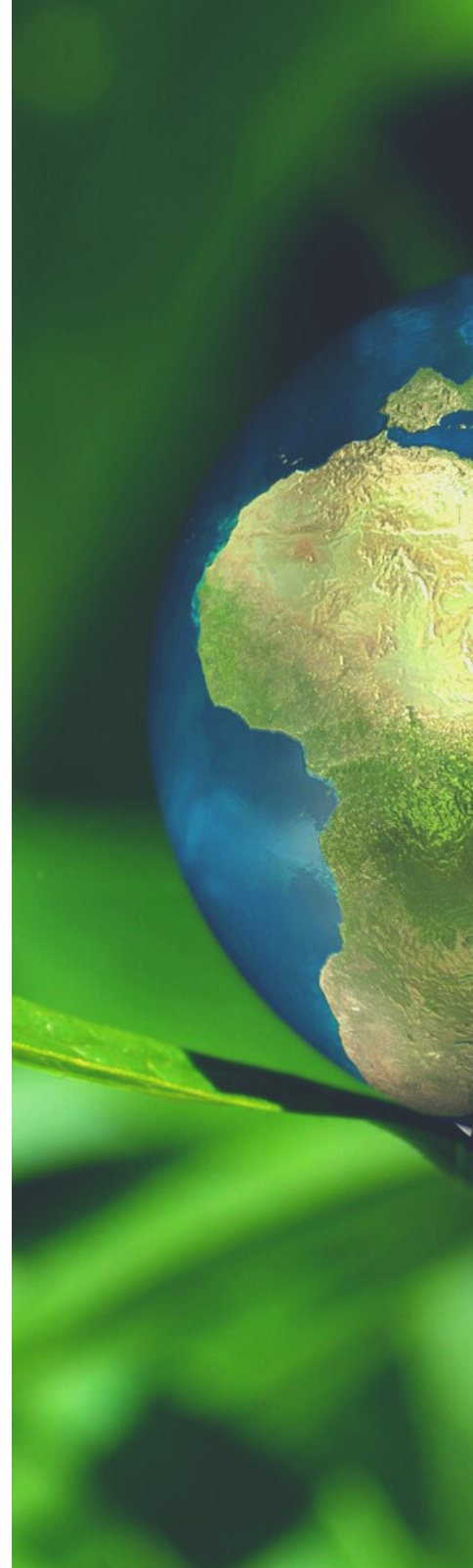
TESTEISTÄ TIETOA JA INSPIRAATIOTA?

elamantapatesti.sitra.fi

ilmastolaskuri.fi

ilmastodieetti.ymparisto.fi

luontojatunteet.fi

KOLLEGA VINKKAA - EEPOS-KIRJASTOISSA KÄYTÖSSÄ OLEVIA EKOTEKOJA

Muovit ja muovittaminen: Ekomuovin käyttö, vähän liikkuvan aineiston muovittamattomuus, lehdistä muoviin vain paljon luetut

Paperi ja muut toimistotarvikkeet: Paperikuitti vain sitä toivoville, sähköpostikuitin aktiivinen tarjonta, virhetulosteiden leikkaus suttupapereiksi ja muistilapuiksi, tulosteiden säästö uudelleen käytettäväksi, uudelleen täytettävät toimistotarvikkeet, tarra-arkkien tulostus vain täysinä, myös reuna-alueiden hyödyntäminen

Jätteiden lajittelu ja uusiokäyttö: Ekojäte henkilökunnan keittiössä, paperien ja muiden jätteiden tarkka lajittelu, poistoaineistojen lajittelu, poistokirjamyynti, poistokirjoja askartelumateriaaleiksi kouluille ja kansalaisopistoille, dvd-koteloiden ja cd-koteloiden uudelleenkäyttö

Energia: Toimistotilojen ilmalämpöpumppu vain tarvittaessa päällä, ei esim. iltaisin tai viikonloppuisin, liiketunnistimella olevia valoja

Henkilökunnan taukotilat: Ei kertakäyttöastioita, pestävät käsipyyhkeet kertakäyttöisten sijaan

Asiakkaiden aktivointi: Kirjanvaihtopöytä

Ympäristöviestintä: Kirjanäyttelyt, Etappi esittämässä lapsille ekoihmisestä näytelmää, tarkoituksena tulevaisuudessa mainostaa asiakkaille julkisilla, pyörällä tai kävellen kirjastoon saapumista

Muut: Ekotiimi, joka esim. ohjeistaa lajittelussa, kuljetuspäästöjen vähentämiseksi henkilökunnan yhteisiä kimpatilauksia esim. kosmetiikasta

Vihreä kirjasto

*Environment,
Sustainability, and
Libraries - IFLA
Section*

*Pieniä Ekologisia
Tekoja*

HIILIKÄDENJÄLKEÄ KASVATTAMAAN - YHTEISKÄYTTÖÄ, YMPÄRISTÖViestintää, YMPÄRISTÖTIETOISUUTTA

Päästöjen vähentämisen lisäksi kirjastot voivat kasvattaa hiilikädenjälkeään ja lisätä ympäristötietoisuutta. Hiilikädenjälki tarkoittaa päästöjä, jotka jäävät syntymättä, kun asiakas esimerkiksi ostamisen sijaan lainaa kirjan tai käyttää kirjaston tulostinta eikä siksi hanki omaa.

Oman toiminnan on tietenkin oltava ekologisesti kestävä, jotta vaikuttaminen tai viestintä on uskottavaa. Pelkkiin omiin päästöihin keskittyvät kirjastot jättävät kuitenkin hyödyntämättä muut ympäristötyön mahdollisuudet, joita Leo Stranius alla olevassa kuviossa esittelee.

Ympäristötyön mahdollisuudet Leo Straniuksen (2021) mukaan.

Suomen luontopaneeli näkee ympäristötietoisuuden merkittävänä keinona myös luontokadon välttämiseen: "Suomalaisten globaalia ekologista jalanjälkeä tulee leikata keskimäärin 70 prosenttia pysyäksemme luonnon kantokyvyn rajoissa. Luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen tapahtuu ilman, että suuri osa suomalaisista ymmärtää näin käyvän. Luontokadon ja ilmastonmuutoksen yhteenkietoutuvista syistä, seurauksista ja torjunnan keinoista on tuotettava helposti ymmärrettävää tietoa, jota kansalaiset voivat omaksua ja käyttää. Tämän tiedon tuottamista ja välittämistä kaikille ikäluokille tulee tukea."

TYÖPAJASSA PORUKALLA HIILIKÄDENJÄLKEÄ POHTIMAAN?

*Kansallissalleriassa
näin on jo tehty.*

*Tiedustele Anssi
Ahlgréniltä hiilikäden-
jälkityöpajan sisältöä.*

*"Ympäristötietoisuus ei
ole vain vihreä rakennus,
jossa on käytössä
ympäristötietoiset rutiinit
(vaikka nämä ovatkin
tärkeitä). Arkkitehdit ja
insinöörit suunnittelevat
vihreitä rakennuksia
- kirjastoammattilaiset
pyörittävät kirjasto-
toimintaa ja heidän
pitäisi keskittyä siihen
(eikä siihen, mitä
isännöitsijän tai siivous-
firman pitäisi tehdä)."
Harri Sahavirta*

KEINOJA KASVATTA HIILIKÄDENJÄLKEÄ JA LISÄTÄ YMPÄRISTÖ- TIETOISUUTTA

- Ympäristöaiheiset kirjanäyttelyt (esim. Oulun kaupungin- kirjaston lastenosaston Ekotekojen supersankari -näyttely)
- Verkkokirjaston ekokirjalistat
- Ympäristöaiheisen kirjallisuuden vinkkaukset somessa (esim. Kuusamon kirjaston Kirjanaaman ekovinkit)
- Ympäristöaiheiset tai esim. Agenda 2030 -tavoitteisiin liittyvät lukuhaasteet asiakkaille ja henkilökunnalle
- Lainattavien esineiden yhteiskäyttö (esim. energiamittarit ja urheiluvälineet)
- Ekohyllyt ja ekonurkkaukset (esim. Pietarsaaren kirjasto ja lin kirjaston Vihreä lukutoukka -ympäristökasvatushylly)
- Ekologisuudesta viestivät pienet hoksautukset kirjastotilassa (esim. SeAMK Kirjasto muistuttaa tarralla käsipyyhetelineessä arjen ekoteosta: yksi käsipaperi riittää)
- Verkkosivuille oma osio ekologisuudelle (esim. Oulun kaupunginkirjaston Kestävä kirjasto -sivu ja yritysten tavat viestiä vastuullisuudesta)
- Asiakkaille, tapahtumajärjestäjille ja muille yhteistyökumppaneille ohjeistus kirjastossa käytössä olevista ekologisista toimintatavoista
- Ympäristöstä kiinnostneiden yhteistyökumppaneiden aktiivinen etsintä

LIISA UIMONEN: EKOAINESTOT ESIIN!

*Ekohyllykokoelmalistat
IMMS-näyttelytyökalulla
Helsingin kaupungin-
kirjastolle*

YHTEISKÄYTTÖÄ MARKKINOIMAAN?

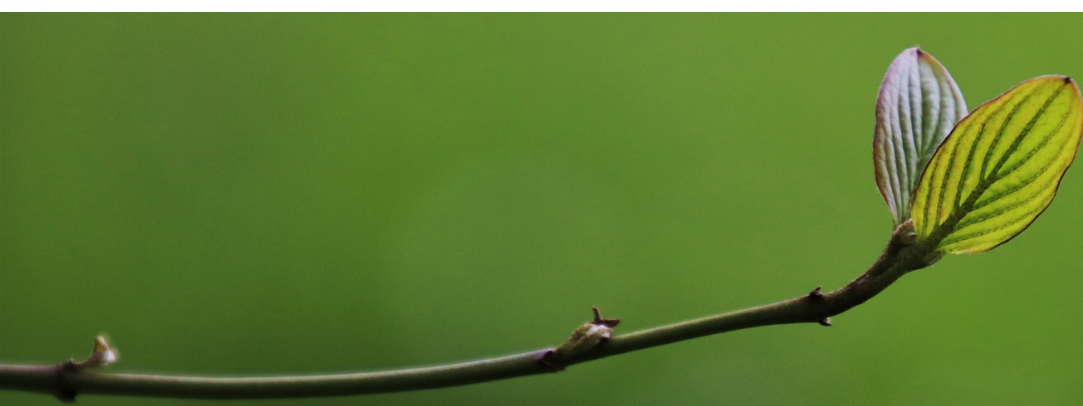
*Ks. Turun kaupungin-
kirjaston Salainen kirjasto
-tapahtumasarja*

YMPÄRISTÖ- Viestintää

Ole jämäkkä, mutta myötätuntoinen. Vältä syyllistämistä. Kiitä niitä ihmisiä, jotka jo pyrkivät hyvään.

Älä lietso pelkoa. Kerro mieluummin, miten voi konkreettisesti osallistua ympäristötoimintaan ja vahvista uskoa vaikutusmahdollisuuksiin.

*+ Kuusi muuta ohjetta
(luontojatunteet.fi/
ymparistoviestinta/)*

VUOSIKELLO YMPÄRISTÖTYÖN SUUNNITTELUUN

TAMMIKUU

Vegaanihaaste

HELMIKUU

- 2.2. Maailman kosteikkopäivä
- 10.2. Maailman palkokasvien päivä
- 27.2. Kansainvälinen jääkarhun päivä

MAALISKUU

- 3.3. Maailman luontopäivä
- 20.3. Maailman metsäpäivä
- 22.3. Maailman vesipäivä
- 23.3. Maailman ilmatieteen päivä
- Earth Hour

HUHTIKUU

- Vaatevallankumous-viikko
- Suomalaisten ylikulutuspäivä
- 22.4. Kansainvälinen äiti maan päivä

TOUKOKUU

- Pyöräilyviikko
- Suomen lasten metsäretkipäivä
- Valtakunnallinen siivouspäivä
- Euroopan kestävän kehityksen viikko
- 9.5. Maailman muuttolintujen päivä
- 20.5. Maailman mehiläispäivä
- 22.5. Luonnon monimuotoisuuden päivä

KESÄKUU

- 3.6. Maailman polkupyöräpäivä
- 5.6. Maailman ympäristöpäivä
- 8.6. Maailman merien päivä
- 15.6. Maailman tuulipäivä
- 17.6. Aavikoitumisen ja kuivuuden ehkäisemisen päivä
- 18.6. Kestävän ruokakulttuurin päivä
- 29.6. Maailman tropiikin päivä

HUOM!

Tarksta päivämäärät vuosittain, koska kaikilla ei ole vakiintunutta ajankohtaa

HEINÄKUU

- 3.7. Muovipussiton päivä
- 14.7. Maailman simpanssien päivä
- Maailman ylikulutuspäivä

ELOKUU

- IlmastoAreena
- Valtakunnallinen siivouspäivä
- Puunhalausviikko
- Suomen luonnon päivä
- Marttojen valtakunnallinen sienipäivä

SYYSKUU

- Zero Waste -syyskuu
- Agenda 2030 -tavoitteiden päivä/viikko
- Euroopan liikkujan viikko
- SPR:n nälkäpäivä
- Hävikki viikko
- 2.9. Pohjoismaiden kosteikkopäivä
- 7.9. Uhanalaisten eläinlajien päivä
- 16.9. Otsonikerroksen suojaamisen päivä
- 21.9. Nollapäästöpäivä
- 22.9. Autoton päivä, auton vapaapäivä

LOKAKUU

- Energiansäästöviikko
- Lihaton lokakuu
- 4.10. Eläinten päivä
- 13.10. Luonnonkatastrofien torjunnan päivä
- 16.10. Maailman ruokapäivä

MARRASKUU

- Euroopan jätteen vähentämisen viikko
- Älä osta mitään -päivä
- 1.11. Maailman vegaanipäivä
- 6.11. Aseellisten konfliktien ympäristötuhojen estämisen päivä
- 19.11. Maailman vessapäivä

JOULUKUU

- 5.12. Kansainvälinen maaperäpäivä
- 11.12. Kansainvälinen vuoristopäivä

Milloin ympäristöaiheisia tapahtumia?

Milloin ympäristöviestintää?

Millaisia tavoitteita ympäristötyölle vuoden aikana?

Miten ympäristötyö yhdistyy kirjaston muuhun toimintaan?

CHECKLIST - TARKISTUS- JA TOIMENPIDELISTA

HIILIJALANJÄLKI

☐ Onko tiedossa, mistä oman kirjaston hiilijalanjälki muodostuu?	☐ Onko henkilökunnalla mahdollisuus lajitella kaikki jätteet?
☐ Käytetäänkö kirjaston tiloissa uusiutuvaa sähköä?	☐ Onko asiakkailla mahdollisuus lajitella kaikki jätteet?
☐ Onko tiedossa, paljonko kirjastossa kuluu energiaa ja vettä vuodessa?	☐ Paljonko sekajätettä kertyy? Mitä sekajätteeseen edelleen päätyy?
☐ Onko tiedossa, mitkä laitteet kuluttavat eniten sähköä?	☐ Hävitetäänkö poistettava aineisto asianmukaisesti?
☐ Sammuvathan tai sammutetaanhan tarpeettomat valot?	☐ Markkinoidaanko sähköpostikuittia paperisen sijaan?
☐ Onhan laitteissa käytössä virransäästötila ja näytön säästäjät?	☐ Onhan kopiopaperi kierrätyskuidusta tehtyä? Entä vessa- ja käsipaperit?
☐ Onko kaikissa tiloissa led-valot?	☐ Markkinoidaanko e-aineistoja, jotta fyysisiä kappaleita voidaan kenties hankkia hieman vähemmän?
☐ Vaihdettaahan uusittavat laitteet aina energia- tehokkaisiin?	☐ Eihän pilvipalveluissa ja sähköposteissa säilytetä suurta määrää tarpeettomia tiedostoja ja viestejä?
☐ Eihän kiinteistön lämpötila ole turhan korkea? Asteen lasku vähentää lämmityksen päästöjä noin 5 %.	☐ Onko työmatkapyöräilijöiden polkupyörille turvallinen säilytyspaikka? Entä asiakkaiden pyörille?

Mitä on jo tehty?

Millaisia tavoitteita seuraavaksi?

Mikä kysymys seuraavassa palaverissa esille?

Millaisella aikataululla ja työnjaolla edetään?

HIILIKÄDENJÄLKI JA YMPÄRISTÖTIETOISUUDEN LISÄÄMINEN

- ☐ Onko kokoelmissa kiinnostavaa ekoaineistoa?
- ☐ Näkyykö kirjaston ympäristötyö somessa? Entä verkkosivuilla ja kirjastotilassa?
- ☐ Lainataanko ympäristöaiheista kirjallisuutta?
- ☐ Millä aihetunnisteilla viestitään ympäristötyöstä?
- ☐ Onko tiedossa, mitä kunnan strategiaan tai muihin dokumentteihin on kirjattu ekologisuudesta?
- ☐ Mitä tahoja ja millä aihetunnisteilla käytäviä keskusteluita seurataan?
- ☐ Onko tiedossa, keltä kunnassa voi pyytää apua ympäristötyöhön?
- ☐ Seurataanko kirjaston ympäristöviestinnän vaikuttavuutta?
- ☐ Mistä muualta löytyy yhteistyökumppaneita?
- ☐ Tiedetäänkö, vähentääkö yhteiskäyttö asiakkaiden kulutusta?
- ☐ Tietävätkö kuntapäätäjät, mitä kirjastossa tehdään ympäristön hyväksi?
- ☐ Kiitetäänkö ympäristön kannalta toivotulla tavalla toimivia asiakkaita ja yhteistyökumppaneita?
- ☐ Tietävätkö asiakkaat, mitä kirjastossa tehdään ympäristön hyväksi?
- ☐ Perehdytetäänkö uudet työntekijät ekologiin toimintatapoihin?
- ☐ Tietäväthän asiakkaat, mitä laitteita kirjastossa on yhteiskäytössä?
- ☐ Tiedetäänkö, kuinka hyvin henkilökunta kokee osaavansa ympäristöasiat? Onko halua kouluttautua?
- ☐ Seurataanko yhteiskäytössä olevien laitteiden käyttömääriä?
- ☐ Tuntee ko henkilökunta kirjastojen hiilikädenjäljen?
- ☐ Tietääkö tietokonetta tai muuta yhteiskäytössä olevaa laitetta käyttävä asiakas, että on merkittävä ekoteko olla hankkimatta vastaavaa laitetta kotiin?
- ☐ Ovatko ympäristöasiat esillä henkilöstön kokouksissa ja koulutuksissa?

YMPÄRISTÖJÄRJESTÖJÄ YHTEISTYÖ- KUMPPANEIKSI TAI BENCHMARKATTAVIKSI?

Ks. luontojatunteet.fi/vaikuttamistapoja

OPINNOISTA LISÄINTOA JA LISÄINFOA?

*Kestävä kehitys.nyt
(2 op, HAMK)*

*Ilmasto.nyt-mooc
(5 op, HY)*

*Kestävä kehitys haltuun
(2op, YK-liitto)*

*Kestävän kehityksen osaaja
(30 op, HAMK & XAMK)*

*eOppiva: Julkisilla
hankinnoilla kestävä
tulevaisuus*

ESIMERKKI: ISOJA JA PIENIÄ IDEOITA EARTH HOUR -TAPAHTUMAAN KIRJASTOSSA

Valitse yksi tai useampia ja järjestä omaan kirjastoon sopiva Earth Hour

- (Ulko)valojen sammuttaminen Earth Hourin ajaksi, kokeilu etukäteen ja kokeilusta kuvat somejakoja varten talteen
- Henkilökunnalle haaste ilmastoystävälliseen lounaaseen Earth Hour -viikolla
- Aiheeseen sopiva kirjanäyttely
- Henkilökunnalle haaste digisiivoukseen eli turhien tiedostojen sekä sähköpostien karsimiseen (palvelinkoneilla säästyvä sähkön määrä on lopulta hyvin pieni mutta käytettävyys lisääntyy, ja kirjasto voi haastaa muitakin siivoustalkoisiin – koko kunnan henkilöstön karsima määrä saattaa jo olla huomattava)
- Arjen ekovinkkien kerääminen asiakkailta etukäteen ja kirjanäyttelyn koristelu vinkeillä
- Jokainen tunti on kirjastossa Earth Hour -tyyppinen tiedote tai blogiteksti, jossa tuodaan esille edellisen vuoden tilastoja (aukiolotunnit jne.) ja kirjaston hiilikädenjälkeä
- Kirjavinkkaus ekokirjoista
- Earth Hour -päivänä kirjaston sulkeutuessa somejulkaisu siitä, kuinka e-aineistoja voi lainata kirjaston ollessa suljettuna ja kuinka pieni e-kirjan hiilijalanjälki on
- Somessa tunnisteiden #EarthHour seuranta
- Sähkö Sopimuksen muuttaminen uusiutuvaan sähköön Earth Hour -päivään mennessä ja teemapäivänä blogipostaus tai somejulkaisu tästä merkittävästä ympäristöteosta
- Someen kirjavinkkejä ja asiakkaiden ekovinkkejä tunnisteella #EarthHour
- Kirjastotilan ekoteoista hoksautustarroja näkyville Earth Hour -päivään mennessä (esim. tulostimen luo kiitos sille, joka käyttää yhteistä laitetta oman hankkimisen sijaan)
- Lukupiiriin tai lukuhaasteeseen aiheeseen sopiva kirja
- Tapahtuma tai videoita, joilla asiakkaille esitellään kirjaston laitteita ja lainattavia esineitä kulutuksen vähentämiseksi

YMPÄRISTÖTYÖTÄ JA YHTEISTYÖTÄ? KYSYMYKSIÄ YHTEISESTI POHDITTAVIKSI

- Eepos-alueella työskentelee kymmeniä ekologisesta kestävydestä kiinnostuneita. Mikä olisi sopiva kanava tavoittaa samanhenkiset kollegat ja vaihtaa ideoita?
- Mitä aihetunnisteita käytetään ympäristöasioista viestimiseen? #VihreäKirjasto #EkologinenKirjasto #EkologinenEepos #EkoEepos
- Voisiko *Vieläkin parempi Eepos* -strategiatyöpajojen kysymykset ottaa uudelleen pohdintaan ekologisen kestävyysnäkökulmasta? "Miksi oma kirjastoni on olemassa? Mikä on Eepoksen yhteinen tehtävä? Millainen kirjastokimppa haluamme olla? Millaisena haluamme asiakkaiden meidät näkevän? Millä konkreettisilla keinoilla näitä asioita edistämme? Mitkä asiat jokaisen omassa työssä edistävät yhteisten tavoitteiden saavuttamista? Millaisia palvelulupauksia annamme? Miten osallistamme asukkaat kehittämiseen?"
- Toimisivatko kyselyt, kilpailut tai haasteet asiakkaiden ja henkilökunnan ympäristötietoisuuden lisäämisessä? Vai haastaisivatko Eepos-kirjastot toisiaan esim. kuukauden ekotekoihin?
- Voisiko kimppa tai yksittäinen kirjasto hyötyä ekotuki-toiminnasta? (ekotuki.fi) Kimpan alueella ei vielä ole ekotukihenkilöitä, joten kirjastoilla olisi mahdollisuus olla edelläkävijöitä toimintamallin jalkauttamisessa kuntiin.
- Auttaisiko jokin sertifikaatti ekologisen kestävyysnäkökulman tavoittelussa? Joillakin kirjastoilla on käytössä esim. Ekokompassi- ohjelma.

Harri Sahavirta
haastoi 18.3.2021
kirjastot
suojelemaan
biodiversiteettiä ja
perustamaan
kirjaston pihalle
pörriäisbaarin ja
hyönteishotellin!

"ONKO PAKKO?" – MIKSI EKOLOGISUUS KUULUU KIRJASTOON?

Kysytkö joku
perusteluja
ympäristötyölle?
Tai kaipaako itse
vahvistusta, että
ekologisuuteen on
lupa keskittyä?

"Kunta edistää asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa sekä järjestää asukkailleen palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestäväällä tavalla."

Kuntalaki 1 §

"Ilmastomuutoksen hillitsemisen on oltava tavoite myös opetus- ja kulttuuriministeriön toimialoilla. – – Vahvistamme kansainvälistä vaikuttavuuttamme ja sitoudumme kestäväan kehitykseen."

OKM:n strategia 2030

"Kirjasto huolehtii ekologisesti kestäväan kehityksen toteutumisesta kaikissa toiminnoissaan."

Yleisten kirjastojen laatusuositus

"Tiedon tarve ilmastomuutoksesta kasvaa. Kirjastot toimivat tutkittua tietoa esiin nostamalla.

Asiantuntevat yhteistyökumppanit auttavat kirjastoja tunnistamaan tiedonlähteitä. Verkostomaisella yhteistyöllä tuotamme ajankohtaisia tapahtumia. Kirjasto on ympäristötietoinen toimija. Oman toiminnan arviointi, tutustuminen oman alan kestäväan kehityksen asiakirjoihin sekä sitoutuminen vastuulliseen toimintaan ovat osa kirjaston strategiaa."

Yleisten kirjastojen suunta
2021-2025

"Show the power of libraries in achieving the Sustainable Development Goals: As a basis for effective library advocacy, we will produce high quality, high impact tools that demonstrate to external audiences the contribution of libraries to development in all of its dimensions."

IFLA strategy 2019-2024

"Kirjastojen roolia ilmastomuutoksen torjumisessa pitää vahvistaa. – –

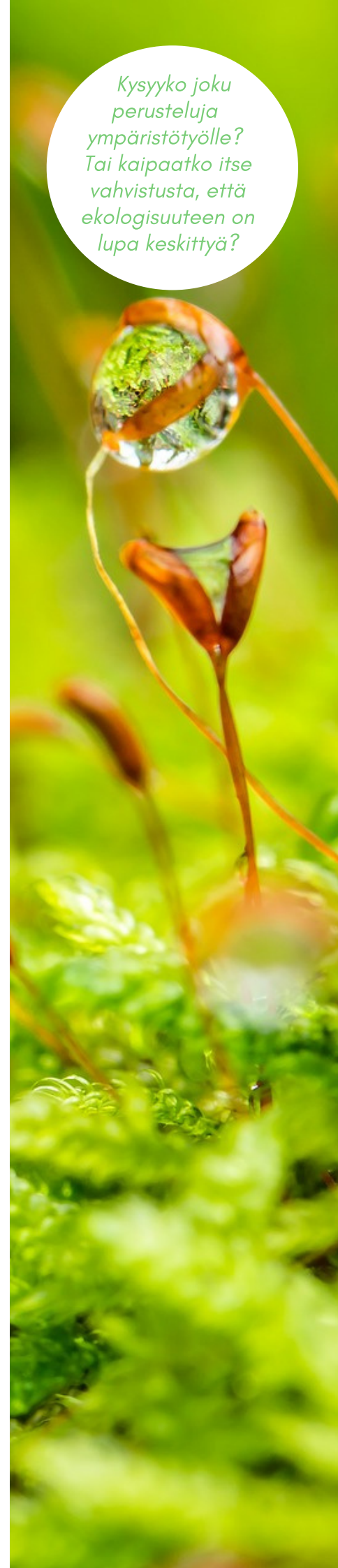
Suomalaiset kirjastot ovat maailman parhaita. Siksi suomalaisten kirjastojen vastuulla on viedä muutosta eteenpäin ja inspiroida ihmisiä kestäväan elämään.

Kirjastojen mahdollisuudet lisätä tietoa omassa yhteisössään on otettava käyttöön ilmastomuutoksen vastaisessa työssä.

Lisäksi kirjastojen pitää tarkastella kriittisesti oman toimintansa ekologista kestävyyttä. Kirjaston tilojen ja aineistojen suunnittelussa pitää ottaa huomioon hiilijalanjäljen pienentäminen.

Kirjastot voivat omalla toiminnallaan vaikuttaa yleiseen asenneilmapiiriin ja tukea ihmisten elämäntapojen muutosta."

Suomen kirjastoseuran
strategia 2021-2025

OPPAASSA MAINITUT LÄHTEET

Ekologisen kestävyys opas kirjastoille. 2012. Kestävä kehitys kirjastoissa (2011-2012) hankkeen opastyöryhmä. www.kirjastot.fi

Ekotuki. Helsingin kaupungin ympäristöpalvelut. www.ekotuki.fi.

IFLA Strategy 2019 - 2024. www.ifla.org

L 10.4.2015/410. Kuntalaki.

Opetus- ja kulttuuriministeriön strategia 2030. www.okm.fi

Positive Impact. 2021. Kirjastot matkalla hiilineutraaliin jakamistalouteen. Selvitys Suomen yleisten kirjastojen ilmastovaikutuksista ja kädenjäljestä. www.kirjastot.fi

Rossi, Liisa. 2021. Resurssiviisautta Kuopiosta - kokemukset kirjojen muovittamattomuudesta. www.kirjastokaista.fi

Stranius, Leo. 2021. Kohti 1,5 asteen kirjastoa: näin kirjastosta tehdään ilmastosankari. www.kirjastokaista.fi

Suomen kirjastoseuran strategia 2021 - 2025. suomenkirjastoseura.fi

Suomen luontopaneeli. Keskeiset keinot luontokadon pysäyttämiseksi. luontopaneeli.fi

Toivoo & toimintaa. BMOL ry. toivoajatoimintaa.fi

Uimonen, Liisa. 2021. Ekoaineistot esiin! Ekohyllykokoelmat IMMS-näyttelytyökalulla Helsingin kaupunginkirjastolle. Kehittämistehtävä, Turun avoin AMK. www.kirjastot.fi.

Vihreä kirjasto - ympäristötyön edistäminen kirjastoissa. www.kirjastot.fi/vihreakirjasto.

Yleisten kirjastojen laatusuositus. OKM. julkaisut.valtioneuvosto.fi

Yleisten kirjastojen suunta 2021 - 2025. YKN. www.kirjastot.fi

